

洋學須知
地

納田
戶邊
藏小

洋学文庫
文庫8
C 198
2

0.

或、接統詞ニテ多分疑説法ニ用ユ

ik zal vragen of hij het zich nog
wel herinnert. 彼が其「ヲ」ヨリ覺テ居ル

手ヲ手問テアラス

hij twijfelen keert, of het dus hoogerdeelen
is. 其意が「ト」テ左様ニシテ

彼疑テ居ル

ik dank u, of hij wel beter.

彼が「ト」テ手ヲ手失望ニ居ル

ik versta niet, welken zij bedoelen, of
mij of hem. 彼等が自サス者我々ニ彼

テ我知ラス

或又 als of, 「代」ニ用ユ

hij geliet zich, of hem dit morren
tegen de borst mare. 彼、其立腹が已、

心ニ逆フ様ニ見セカラス

或、of schoon, 「意」ニ用ユ

of gij dat zegt, het kan niet baten.

汝其「ヲ」モトモ盗ニタ、又

或、閑出スノ義ヲ示ス

hij moet te laat uitgeden zijn, of een ongeluk gekreegen hebben.

彼邊ノ儀モ子ナラヌ然ル者ハ不幸ニアリ
geef mij het boek, of mijn geld.

予ニ其書物ヲ渡シ然ル者ハ其金ヲ返セ

或、區別ノ義ヲ示ス

of ik, of gij moet het doen.

汝乎予乎其トヲ爲サ子ナラヌ

ik doet niet of hij komen, of te liid blijden. 彼來ル乎來ラヌ乎ヲ予、

知ラヌ

hoe gaat het met uren broeder? is hij verriest of hij ziek?

汝ガ兄弟、如何スルヲ旅メラ乎

病テラ乎 予ク勤メラ爲ル乎爲ニ乎ト

或、説明ノ義ヲ示ス

alle menschen kunnen geen keeren zijn, of anderen bevelen doorschre,, den.

諸人、君タル可ク即他人ガ余

21

今ヲ差圖ニ得ル

tactaemetis of braakmijnsteen.

「タルタエメテキ」即吐酒石

或、不定ノ數ヲ顯ス

eene el of zes, 一尺乎六乎

性時、200, indien, 代ニ用ル

of het brame te regenen dal ik u eenen mantel brengen.

モシ雨が降タラ、予汝ニ雨衣ヲ贈ル

テアラフ

of schoon, 接統詞ニテ文章ノ意味ニ從テ直

説法或、疑説法ノ働詞ヲ用ユ

直説法ノ用例

of schoon het reeds zomer is, nochtans ga ik nog niet naar buiten.

最早氣候ガ夏ニテ予未ダ地出セヌ

疑説法ノ用例

ik zoude niet vreeken, of schoon nu een leger door de poorten derschone.

22

タトイ軍卒が門ニ押寄ルトモ予、
思ハヌ

古昔、此字ヲ分裂シテ用ヒ
of mij' schoor een leger belegelde.

タトイ軍卒が取り圍ハト金氏

om, 前詞接統詞或、副詞用テ前詞トニ用特、

第一物ノ周圍ヲ運轉スル義ヲ示ス
de leger trok om den berg.

軍卒が山ノケリヲ過タ
eene mantel om den rug hangen.

外套ヲ脊ニ着ル
*hij stringt hân de koord om hals en
handen. 彼が彼ニ綱ヲ頸ヤ手ニニ*

iemand om de middel vatten,

人體ノ中程ヲ挽ク
hij diel hem om den hals.

彼女が男ノ頸ニ抱付タ

三

又方位或、時刻ヲ顯シ

de sterven om de oest oenden,

船ヲ西方ニ向ケル

om hoog zien, 仰見

om laag zien, 俯見

hij ben er om den middag oev.

彼、日中頃ニ歸ツタ

第三 na, 意ニ用テ

om den anderen dag heb ik koorts.

予、隔日熱ヲ患テ居ル

第三物ヲ損失スル義ヲ示ス

iemand om het leven brengen,

人ヲ殺ス

第四 不快ノ意ヲ示ス

*hij schreit om d. 彼泣ク爲ニ泣ク
ik skal om het noodige geld schrejen.*

予要用テ金ノ爲ニ泣ク

又称表或、物ノ價ヲ徴ス

hij dient om loon.

彼、役料ヲ勤ル

三

ik wil het u om het kalte geld gee,
den. 予、汝、其、ヲ、半、キ、ル、テ、ニ、テ、タ

ト、思、フ

第五働原因ヲ徴ス

kij doet om zijne misdaden gebannen.

彼、過、テ、アル、故、ニ、故、逐、テ、

ik doe het om best.

予、其、ヲ、國、人、ノ、爲、ニ、ス、

het is maar om een paar dagen te

doen. 其、度、只、二、日、ヲ、出、來、

或、右ノ意味ニ、daarom, waarom, ergens,
om, nergensom, 等ノ用トアリ

或、mil, 上云名詞ヲ加テ用テ

doe het om mijns broeders wil.

汝、其、ヲ、女、方、兄、弟、ノ、爲、ニ、テ、

ik bid u om gods wil.

予、汝、ヲ、神、ノ、爲、ニ、拜、シ、

或、aan, tot, ノ、意、ニ、テ、親、友、ニ、贈、ル、書、簡、表

書ニ用テ、ル、ト、リ、然、ル、時、多、分、omme, ヲ、用、テ

omme der heer. ~ ~ 君ニ

接続詞用テ、持、テ、不、定、法、置、目、的、顯、ス、

kij deed dit, om haar te behagen.

彼、其、ヲ、彼、女、悅、ス、爲、ニ、テ、

又意味明カニ知渡時、kan, ト、入、ル、カ、テ

用テ、ル、ト、リ、即

kij gaf den overste onthiel om kich
meester der stad te maken.

彼、大、將、ニ、都、府、ヲ、押、領、ス、ル、節、

ヲ、ア、タ、シ、

往時、他働ト受働ト區別スル爲ニ、也、ヲ

除キ、受働ノ用例左ノ如シ

een man goet om bereckten.

彼、亦、力、ヲ、爲、ニ、用、意、ス、

他働ノ用例

een man goet om te bereckten.

彼、亦、力、ヲ、爲、ニ、用、意、ス、

副詞ノ用例尤ノ如シ

de steek haast is om. 空、一、瞬、ニ、過、ク

变化ヲ現シ時、即

de kind is om. 風、カ、廻、リ、テ、

de begeerlijkheden omtrent de andere ding-
gen. 他支ニ從テ、好ニ

又 ropend, aangaande, rakende, 意ニ用テ
hieromtrent verschilt men.

其支ニ付テ爭論スル

onaangezien, 同上形容詞副詞等ニ用テ此ノ大ニ
時トテ前詞ニ用テ了リ

onaangezien klagten,

數キニカフコト

接続詞トテ用テ時ニ (verschoon), 代リ

ondank, 前詞ニトテ niet tegenstand, 意ナリ

ondanks zijne tegenkantingen,

彼ノ、又向ニカフコト

zij moeten, ondanks al ons leet, elkaar,

der derlaten. 我等ノ憂愁ニ關係セズニ

互ニ見捨テ了リ

onder, 前詞副詞形容詞等ニ用テ

前詞トテ用テ時トテ物對テ下ニ深ニ顯ス

onder den blaauwen hemel slapen,

雲天井ニ寝ル

ik woon onder mijn dak heilig

予ニ予カ屋根ト下ニ深ニ住ム

又障碍及テ附属等ノ形状ヲ顯スル

onder iemand staan, 人ト下ニ立テ

hij is onder den doest geketen.

彼ノ男ガ諸候ノ幕下ニ立ル

hij heeft duidend man onder zich

彼ノ男ガ千人ノ已ト下ニ持テ

hij derkeert er, onder het opzigt der zij,

men vaders broeder. 彼ノ已ノ兄ノ後見

ニテ立テ了リ

又數或價ノ少トテ顯ス

ik kan het onder de honderd gulden niet

doen. 予ニ其ノ百ギルデント下ニテ

爲レ得ス

daarom onder de markt derkoopen,

相場ヨリ実ク賣ツタ
物、性質或、事、術ヲ顯ス時、
iemand onder den schijn van vriendschap
verraden, 人ヲ懇ニ見セカケテ
説スル

ik heb het onder eede verklaard.

予、盟約ニテ其ノヲ説明シテ
ik zal u de zaak onder eene gelijke,
nis voordragen.

予、洪ニエノヲ壁ニテ言顯シテ
hij ging onder den naam van eenen
gekant door.

彼ガ使者ノ名ヲ通行セシ
ik zal het onder die doorkaarde doen.

予ガ其ノ一ヲ此ノ約束ヲナシ
又場所ヲ顯シ
dat is onder vrienden ergemeen.

其ノ友人中テ、非常ニル
dat geldt onder ons niet.

其ノガ我等中テ、益ナシ

hij staat onder den loop.

彼ガ群集中ニル

hij wordt mede onder de geleerden gerekend.
nd. 彼ヲ亦学者ノ中ニ數ヘテ、
ik vond het onder mijne papieren.

予ガ紙中テ其ノヲ見出セシ
onder anderen geleide hij mij.

他人中テ彼ガ予ニ言ハシメテ

時刻ヲ顯シ

hij viel onder den arbeid, in slaap.

彼、業中ニ睡リシ

onder den maaltijd werd hij vermoord.

食事中ニ彼ガ殺サレシ

hij droop weg onder het gerecht.

彼ガ戰爭中ニ落延シ

副詞ニ組立シ時、

hieronder, 此ノ内ニ。此ノ下ニ

daaronder, 其ノ内ニ。其ノ下ニ

副詞トナシテ用ヒ時、場所ヲ顯シ

ik woon onder. 下ニ住ム

de kon is onder. 日か没之
hij slaapt onder in den kelder.

彼が罅屋中ニ睡ル

又此副詞之他前詞ト組立ル

dan onder 下ヨリ

dan anderen opborrelen,

下タヨリ沸キ騰ル

te onder, 下タニ

te onder zijn, 下タニア

onder aan, 下タニ

又比較階級ヲ加ヘテ形容詞トス

hij deont op de onderste kamer.

下タノ室ニ住ム

eenen rok het onderste boven zetten.

上衣ヲ裏カニスル

ondertusschen, 副詞或ハ接続詞ニ用テ副詞ニ用

テル時、時刻ヲ顯ス

ondertusschen viel de dienaar in de

stad. 其間ニ敵人ガ市中ニ攻メ入リ
hij werd ondertusschen gevangen.

彼が其間ニ捕ハレ

接続詞ニ用テ時、即

ondertusschen dat dit gebeurde.

事ガ出来ニ其間ニ

ondertusschen dit doorkiel.

事ガ起リニ其間ニ

又時トシテ、nogtans、一意ニ用テ

gij had mij veel beloofd en ondertusschen

en, geeft gij mij niet met al.

洪ガ予ニ多ク契約ニタテ虫氏然ル

洪ガ予ニ何モ其ノ又

ook, 接続詞ニ其用法多端ナリトテ尤例ス

単ニ結合ヲ示ス時、

mijn draak is er al: morgen kom

ik ook. 吾ガ妻モ父其所ニ居ル予モ

亦明朝來ル

又 *andere*, 意ニ用フ

de uittekenheid blijkt ook hieruit.

抽タル一が其意カニ分明ニシ

又 總標、次ニ置ク

men vertaalt het anders door Sonde.

ook wordt deze vertaling door bisschop

jansenius goedgekeurd.

人カ其詞ヲ又別ニ「シ」ト譯ス此譯

カ「ヤ」セニ「和尚」ト善トセシ、

又 感ニ強キ結合ヲ示ス

maar nu is te beklagen, dat de men,

sch, door de Sonde der god aigeteken,

ook der vreemd is dan de rechte groote,

moedigheid.

破戒ニ因テ神ニ遠サケシタル人ト量

カニモ亦遠サケルト云、極數ニキ「ト」

或、最階級ノ意ヲ示ス

het lust mij deke heerlijkheid met heij,

lige eirkucht iedereen aan te prijzen,

ook den alleringsten.

此ノ結構ナル度ヲ各ニ尊キ容体ナリ

ヲ以テ譽カシル而已ナラズ賤シキ者ニテ

譽カシル一ヲ予好テ居ル

又 *kelys*, 前ニ置ク

bij hadden den roem den rechtvaardigheid,

ook kelys bij sinne gebreeken.

彼等、過ラシ時ス「廉直」ナル一譽ニ

得タ

或、比較ノ意ヲ示ス

de koude slang beknijmt op heimelijk be,

ntkeeren. Zoo knijmt onde entout ook.

或、*niet alleen*, 一敬ニ *maar ook*, 一置ク

ik zeg, dat hij niet alleen los dan sinnen,

maar ook slecht dan hart is.

彼、精神ニ「シ」ガ「ト」而已ナラズ尚

又心行キカ思「ト」テ「ト」

又 *maar* + *ook*, 一問文ニ他ノ字ニ置ク「ト」

dat hij begaf niet alleen zijn hart om

met nauwkeurigheid te onderzoeken, maar zag ook alles. 彼男、之ヲ窮理ニテ發明

セニ爲ニ心ヲエダ子ニ而セテ又諸事ヲ見ニ故ニ

又文章ヲ結付ル爲ニ疑詭法ノ文中ニ用ニ
ik doe het niet, onder wat doormenscheb
hij mij ook onderzoekt.

彼ガトノ様ナクシテ我ヲ頼ニテ我其ヲ爲ニセヌ

hij dreigde hem te smaden, maar hij hem ook moog aantreffen.

彼、彼男ニ何處ヲ會フテモ大ニサケニシテ其ニトヲトセニ

或、禁令ヲ會ニル間ニ於テ用ニ
komt het u ook gelegen, dat ik u bedoe,
ke. 3 我汝ヲ見舞フガ汝ニモ氣ニイル乎
konde het ook maar zijn. 3

其、誠ニ工ノ事
is het nu ook de tijd om te slapen. 3
今眠時分ニモアル乎

也、前詞副詞等ニ用ニ前詞ニ用ニル時、物体上ニ於テノ動ヲ顯ス

hij zit op de poort gekomen.

彼男ガ郭門ニ據ルニ居リ

hij staat op den berg.

彼ガ山上ニ居ル

hij staat op een eiland.

彼男ガ島ニ住ム

op het slot staan, 城ニ住ム

op het dorp staan, 田舎ニ住ム

op een orgel spelen, 「ハ」ニ鳴ラシメテ遊ブ

op de brug staan, 橋上ニ立ッ

op den weg omkomen, 途中ニ死スル

前條ノ意ヲ以テ此如語ニ用ニルアリ

op den sprong staan, 急ニ

een leger op de been hebben,

軍兵ヲ催ス

steed op uite loede, 汝防ギ上ニカキ付

iemand op de handen dragen,

人ヲ手ノ上ニ居ル傳敬スル

iemand op reis ontmoeten,

逆旅ニテ人ニ出會スル

hij is op de jagt. 彼が獵ニ居ル

op eenen maaltijd zijn, 食食ニ居ル

時ヲ顯ハストキ、

ik reis niet graag op eenen zondag.

予、「日」ニ好ニテ旅セ又

het was duister op den middag.

昼暗クアル

op leden, 今日ニ

ik zal eens op eenen avond uitbreken.

予、島渡夜分ニ出ルアリ

又 tegen, 一 意ニ用ユルアリ

op het doorjaar, 春ニ當リ

又 naar, volgens, 一 意ニ用ユルアリ

op de maat zingen, 音律ニ從テ詠フ

op een beroorlijk wijze iets doen,

定法ニ從テ物ヲナス

doet het op mijn woord. 予、詞ニ從テ其ヲ

又 場所ニ於テ、動作ヲ顯ス

hick op straat begeten, 市街ニ趣ムリ

op de baan komen, 場ニ出テ來ル

op de kermis gaan, 市ニ行リ

又 aan, 一 意ニ用ユ

op hiet uitgaan, 奪ニ行リ

hick op gerade overgeren,

慈悲ニ行ハス

op den dood gelangen zitten,

死罪ニ行ハス

iemand op kosten jaagen,

人ヲ衣食ニ追遺ルカスアリ

副詞トシテ用ユル、dan, ヲ如テ更テ始テ顯ス

dan jongs op, 若キ時カ

又 dan, ヲ際ニ行

dat ging berg op, berg af.

其ノカサヲ上リ下リ

op en neder loopen,

此處彼處奔走スル

mijn slaapkamer is nog niet op.

妻: マタ起ヌ

de kook is al op. 「クック」は食意

al het geld is op. 金、既ニ尽テ居ル

de deur is op. 戸、開テ居ル

又間投詞トナリ用ユルコトアリ

op, op, gij slaapt te lang.

起キヨク、汝ハスリ長ク睡ル

op, op, mijn langrimme.

張り揚ゲヨク吾ガ鬚ト棟ヨ

opdat, 目的、接続詞ニテ常ニ疑義法ノ動詞ヲ

opdat ik mij er verschuile.

予、其処ニ隠レニカ爲ニ

opdat gij mij niet leestig dallet.

汝ガ予ニ逐風トナリ予ノ目的ヲ

opdat het woord herkaald oerde

此、詞ガ十分ナリテ目的ヲ

又 indien, 代リニ用ユ

opdat het den koning goed dunkt

其ノ支カ王ニ善ク思ハレテ

opdat ik maar eenigkens tijd heb, zal

ik het doen. 予、只聊時ヲ持テ之ヲ

其ノ支ヲ爲スベシ

over, 副詞或前詞ニ用ユ副詞ニ用ユル時、其用一

ナリテ其用例ヲ記ス

第一方位ヲ示ス

hij staat daar recht over

彼、其ノ真向ニ住リテ

over der rijkier stenen,

川向ニ住ム

第二有餘ノ意ヲ示ス

de tijd over hebben, 時ヲ餘ス

daar is geld over, 金ガ餘ラレ

第三過去ノ意ヲ示ス

het is reeds over tienem.

最早十時過ギテ

over de helft, 半分過キ
over vele jaaren, 多年過キ
het omkeer was schielijk over.

暴ノ氣色が速ニ靜ツタ
第四 over zijn, ヲ overgegeven, ノ代リニ用ユ
レ支アリ

de stad was reeds over.

市中ニ最早明ク渡サシタ
前詞ニ用ユルノ用法モ亦甚多シ一々尤ニ
列ス

第一 高处ニ存在スル意ヲ徵ス

over de deur liggen, 戸ノ上ニアル
den eenen rok over den anderen
eandoen. 上着ヲ上着ノ上ニ服ル
hij sloeg de handen over zijn hoofd
ramen. 彼ノ両手ヲ彼ノ頭上ニ打ニ
over hoop werpen, 上カ上ニ積ニ重キニ
hij stiel hals over kop op de grond.

火急ニ地上ニ落ル
over eenen steen springen,

石ヲ飛越ユル

over kling laten springen.

耳ヲ飛越サス

de haren hangen hem over de ooren.

髪カ彼ノ耳ノ上ニカシテラル

第二 諺ニ於テ用ユルコトアリ

met iemand over oeg zijn 人ノ付キ合
ik kan met hem keer oel over oeg
zijn. 予ニ彼ノ上ニ共ニヨリ付キ合

第三 御ノ物体ヲ頭ニ

over deinig bij getroum' genceest.

洪ノハツカノ支ニ付テモ信實ニツタ

over eeno zaak denken,

支ニ付テ思案スル

zijn gedachten over iets leggen,

支ニ付テ己ノ心ヲ簡ラセ

第四 時ヲアヒ、又爲ニ gedurende, onder, bij,
ノ意ニ用ユ

laat de zon niet over (gedurende)

in den toorn ondergaan.

大陽ヲ洪ノ怒ノ間ニ入リテ
oker (bij) de maaltijd viel niets dan
belang door.

食事時ニ要用ナク起リテ必
oker (onder) dat zeggen ontstond ee-
ne heetige woordwisseling.

此ノ名方ニ屬シキ語論ガ起リテ
第五心意ニ感ズル物或ニ支配或ニ目的ヲ徴ス
oker iemand regeren, 人ヲ支配スル
een merkend oog oker iemand heriden,

人ヲ心カレト氣付ル
oker iets boos worden, 友ニ付テ怒ル
oker iets derheijgen, 友ニ付テ愧ム

或ニ又形容詞副詞等ニ組立テ用テ

okeral, 悉ク
tegenoker, 向テ
okergroot, 大過ナル

又名詞ト組立テ用テハアリ然レ時亦有餘意

okermoed, 大倨傲

古昔此ヲ door, 代ニ用テハアリ

die grote hilt dit oker spel.

此ノ諸候ガ其ノヲ遊ビテ爲ニ頗ク
ik hilt w oker mij vriend.

洪ノ吾友人ト爲セ
doet oker doet, 靜ニ
oker niet, 無益ニ

又 boken, 代ニ用テ

die man okes groot oker alle die dan
orienten. 此男ハ「コリーニ」ト人トナリ男
中テ大キクナル

R.

ronde, 形容詞副詞前詞等ニ用テ形容詞或、副詞ニ用テ時、凡テ圓キ一ノ概ニ

die steen is zoo rond, als een klot.

此ノ石、球ノ通ニ圓キ一ノ概ニ

geen mensch wijfelt thans meer, of de de, veld rond kij.

在野ノ圓ノ有ルキヲ當今唯ニ疑フ

mij katten aan een rondetafel.

圓キ机ニ坐セシ

een rond jaar,

一ノ年

前詞ニ用テ時、rondom, 一ノ代ニテ

rond de kerck baamt hij een doorkop.

寺ノ周ノリニ前庭ヲ當テ

rond schieten, 行キ渡ル

又各詞トニ用テルニテ

de omtrek van den aardbol laat zich in twee halve rond verdeelen.

地球ノ周圍ヲ二ツノ半圓ニ分

rondom, 前詞副詞等二用二前詞用二時、
er was een kring rondom de maan.

月ノ周邊ニ輪ヲ現シテ月ノ邊ヲ

副詞トシテ用二時、

zij liepen den ganschen dag rondom.

終日廻リ廻リ

een stad rondom besliten,

市中ヲ入り取り圍ム

S.

schoon, 形容詞副詞接統詞等用二形容詞副詞用二時、

een schoon tuin, 美シ園

een schoone gedaante, 美シ容

die boomen staan schoon,

此ノ樹々美シクアリ

toen alles schoon stond,

諸事カ美シクアリ時ニ

接統詞トシテ用二時 haekler, alhoewel, of schoon,

等ノ意ナ

schoon het nu zoo was.

其ノカ尤様ニシ

sedert, 前詞接統詞等用二前詞用二時、

sedert dien dag, 此ノ日カ

sedert wanneer? 何時カ

又下ノ名詞ヲ略シテ此ノ前詞而已ノ孤立

トシテ用二時カアリ 譬ニ sedert den tijd, 略シテ

ik heb er sedert niets van vernomen.

予ノ其ノカ以來何ニ聞カズ

如此書之時、*sedert*、一詞孤立之副詞ニ

類スト、至モ全ク名詞ヲ略シタル前詞ナリ

又接続詞トシテ用之ル時、即

sedert ik hem zag、予が彼を見以來

sedert hij elkanderen verlaten hebben、

我等、互ニ見捨タ以來

zinde、前詞ニ其用法意味共ニ*sedert*、ト同ニ故ニ

贅セリ

て、接続詞或前詞ニ用テ接続詞ニ用テ、両ノ動詞、

間置 *toe, tot,* 等ノ意ナ

het begint te regenen, 雨が降りカレ

het staat te bedenken, 其物が擧シテ

pleegt hij te slaapen. 3

彼、眠ルニテ常トスル乎

hij vertraagt te komen.

彼、來ルニテ死スル

hij menocht te sterfen.

彼、死スルニテ希クナ

dat onkeer schijnt te sterftijnen.

此、暴氣色、晴ヲト思ハレ

或、*om te,* ニテ結ビ付キ動詞ノ間ニ只

te, 而已ヲ置ク

ik berkeel u te gaan, (*om te gaan*)

予汝ヲ行クニ命ズ

ik bid u te komen. (*om te komen*)

予汝ヲ來ルニテ頼ム

geef mij iets te eten. (*om te eten*)

汝手ニ物ヲ食フニ與テ

或、*dan te,* 代リニ用テ

laat op te nemen. (*dan te nemen*)

汝ノ頭ヲ止メ

houd op te dansen (*dan te dansen*)

躍ルニテ止メ

又 *te,* 動詞ト名詞或、動詞ト形容詞ト間ニテ

onken heb ik de eer te ontmoeten.

予誰ニ面ヲ合ハシ面目ヲ持シ

begeerig te hooren, 聞ク支ヲ好テ

又動詞ト *zonder,* 間ニ置ク

zonder mij te sterftaan,

予ノ言ヲ合ハセズニ

zonder iemand te ontmoeten,

人ニ出會ズニ

又驚ノ意ヲ含ム詈謗ニ於テ用テ

laat loo te derlaten!

彼女ヲシテ見捨ルニ

zijn 等ノ動詞ニ *te,* 副ニテ時ノ兩義ヲ

爲ス文典ニ詳ナリ今各其ニテ舉グ

die berg is wel te klimmen. (kan geklomb worden)

此ノ山ノ麓ヲ登リテ
er is veel te betalen. (moet betaald worden) 多ク報ト子ニナラヌ

前詞ニ用テノ場所ノ名ヲ加フ時ノ則
in, binnen, 着ノ意ナリ
hij woont te amsterdam.

彼ノアムステルダムニ住ミ居
ik vond hem te delft.

彼ヲテニトニ見タ
又 in, op, 代ニ用テ時ヲ示ス
te drie uren, (in drie uren)

ニ時ニ於テ
te nacht, 夜ニ於テ
te mei, (op den mei) 五月ニ
te winter, 冬ニ

又 naar, 代ニ用テ
te markt gaan, (naar den markt)
市ニ行ク

前條ノ意ニテ den, 望ム時ニ ten, 用テ
der, 望ム時ニ ter, 用テ

ten tempel opgaan, (naar den tempel)
堂ニ登ル

ter school komen, (sich der daarts bege,
den) 稽古ヲ行ク
te veld trekken, (naar de veld)

te grond gaan, 沈ム
te paard klimmen, 馬ニ乗ル
te lijf komen, 體ニ寄ル

又 aan de, 代ニ用テ
ter rechter hand, 右手ニ
ter linker hand, 左手ニ

又 tot den, tot de, 代ニ用テ
ten oorloge trekken, 軍ニ出立スル
ten dienst staan, 要用ヲ達スル
ter proovi gaten, 餌食ニ與ル

又 op het, 代ニ用テ
te scheep gaan, 舟ニ乗リ行ク

te bed gaan, 寐ニ行ク
 te paard rijden, 馬ニ乗リアル
 te koets rijden, 車ニ乗リアル
 te magen voeren, 車ニ運ブ
 又 in een, 一代ニ用エ
 te boek stellen, 帳面ニ書ル
 te sloop voeren, 舟中ニ住ム
 又 in het, 一代ニ用エ
 te lande, 国中ニ
 te huis, 家中ニ
 又 met, 一代ニ用エ
 te duur verdelen, 火ヲ以テ微塵ニスル
 te knaard verdelen, 劍ヲ以テ微塵ニスル
 又 al, deel, 一代ニ用エ
 te kort, 餘リ短
 te lang, 餘リ長
 其他許多用例ヲ尤ニ記ス
 te merk gaan, 爲ス

te merk stellen, 手當スル。用テ
 te boren komen, 越スル
 te boren gaan, 同上
 te binnen brengen, 思出ス
 te buiten uitgaan, 忘ル
 te dege, 念入ル
 te eens, 同時ニ
 te eens, 同上
 te gast, 客ニ
 te gemoet komen, 逢フ
 te goede, 善キヨクニ
 te goede houden, 善キヨクニ引受ル
 ik heb iets te goede, 予ガ取ル物ガアル乎
 te knaade, 思ハサニ
 te knaade neemen, 思ハサニ引受ラレ
 te knaade hebben, 此ヲ取ル
 hoe deel is er te knaade, 數許ノ不足ガアル乎

下

下

te niet, ヤメル
 te past, 役目ヲ。急イテ
 te past-loopen, 急歩スル
 te rade worden, 氣ニナル
 te rug, 後トヘ
 te rug kijken, 後トモトリスル
 te rug gaan, 歸ル
 te staade koomen, 丁度合フ。爲ニル
 te voet gaan, 歩行スル
 te creeden, 同意スル
 ik ben te creede, 予同意ナリ
 iemand te creede stellen, 人ヲ得心サスル
 te pronk staan, 飾ニテアル
 te wille zijn, 好ニ通リニスル
 te zoek zijn, 紛失スル
 zich te zoek maken, カクル
 te meer stellen, 身防キスル
 te recht stellen, 裁判行ニ引出ス
 zij zijn daar wel te recht,

彼、何ニ不足ナニヲル
 te schaade maken, 仕腐ラス
 te vriend houden, 睦ムコクスル
 te water en brood zitten,
 水ト、食ト、カリ興テラリ
 tegen, tegens, 前詞ニシテ略、對向ノ意ナリ、
 大同小異アリテ辨セザル可カラザル者アリ故ニ
 今各二ノ例ヲ擧ゲテ九ニ連テ
 物ノ向キヲ示ス
 het huis staat tegen het oosten.
 家ガ東向ニ立テ居ル
 dat gemaal ligt tegen de zee.
 此ノ方角ニ海ニ向テアル
 物ノ向ト行ク方位ヲ示ス
 dan daar loopt de wind tegen het
 oosten. 風ガ其所カニ東方ニ吹キ行リ
 tegen den vijand, 敵ノ方ニ
 又 strijdigheid, 義ニ用ニルナリ

wat hebt gij daar tegen te zeggen?

其ノニ逆フテ汝何事カ云フニヤ

men kan daartegen inbrengen dat.....

其ノニ逆フテ~~~~ト云フヲ思フニ

又 te gemoet, 一 意ニシテ両方ヨリ相對シテ

進ム義ヲ徴ス

tegen den vijand gaan,

敵ニ向テ行ク

tegen den wind gaan,

風ニ逆フテ行ク

met het hoofd tegen den muur loopen.

前キ見ズニ支ラスル

又相近ツク義ヲ示ス

het gaat tegen den avond.

晚方ニシテ

tegen den morgen de wind opstakke,

ten. 朝ニ至テ風カ烈シクシテ

tegen paschen kom ik.

予即時ニ歸リ來ル

又彼ト是ト互ニ易ユル義ヲ徴ス

de krijsgesvangen kunnen tegen elkan,
der uitgemisseld worden.

擒者カ互ニ取リ易クシテ

tegen den matigen prijs sterden,

買タル物ヲ程ヨキ價ニテユツル

又彼是比較スル義ヲ徴ス

het merdt tegen goad opgevangen.

物ヲ高直ニ買フ

tegen hem ben ik een enkel niets.

予、彼ト何テモアラス

het is honderd tegen een.

其ハ百ト一トテアル 一 向キガリヲ得
又ト云フ

又他ノ前詞ヲ副クテ用ユ

弟 (tegen aan),

tegen aan loopen 出會フ

tegen aan stoten, 突キ合フ

tegen aan vallen, 落テ合フ

弟 (tegen in),

bij drong tegen den vijand in

彼、敵中ニ入込ニ

第三 tegen op,

hij klaag tegen den berg op. 彼が山に上りて

又九ノ如キ用例アリ

tegen keig en meig, 無理ニ
iemand iets tegen keig en meig niet
opdringen. 人ニ事ヲ無理ニスルヲ
tegen oel en dank. 無理ニ
moet ik het tegen oel en dank doen.

我ニ事ヲ無理ニ爲子ナリ
tegen iemand spreken.

人ニ語ニラスル

又形容詞副詞等ノ如ク用ユルアリ

het schrijven is mij geheel tegen.
書クニ我ニ全ク嫌ニテアリ
ik werd dien kost welhaast tegen.
我ニ此ノ食物ガ急ニ嫌ニテナリ

ten, 前詞トテ、トヨリ成立スル前詞ナリ
ten, 亦トテ、トヨリ成立スルトモニテ、

部中ニ出ツ故ニ贅セズ

用

terwijl, 副詞或、接続詞ニ用ユ副詞ニ則 *onder,*
tuschen, 義ナリ

terwijl mozt gij met kinderen in derma-
ken. 其間ニ汝子供等ト樂ムニ

接続詞ト用ユ、*geckurende dat,* 義ナリ
terwijl hij zich het volk regert.

彼ガ民ヲ支配スル其中ニ

toe, 前詞或、副詞ニ用ユ古昔ニ多ク、代リニ
用ユ當今ニ大抵 *tot,* 義ニ用ユ

daartoe, (tot dat) 其所ニマテ

er toe, (tot dat) 同上

ergens toe, (tot iets) 事ニ迄

nergens toe, (tot niets) 何ニマテ

hiertoe, (tot dit) 其ニ迄

overtoe, (tot over) 何ニ迄

nergens is toe dienstig,

何一益ニタ、又

daartoe moet het dienen,

其事、何ニ益タ、身

其他意味ヲ強ク爲ニ*naar*, ニ副ヘテ用テ

naar stad gaan, ニ通例町ニ行キト

云義ナリ然レニ尤ノ如ク*toe*, ヲ副ヘテ

書スル時、其意味強ナリ即チ

naar de stad toe gaan, 直チニ歩ヲ

進メテ町ニ行キト云義ナリ

又 *op*, ニ副ヘテ用テ時、*op*, ノ義ナリ

Eij kien ten dan alle kanten op hem

toe. 彼等が四方カラ彼ノ上ニ

攻カケル

ik reed op hem toe.

予彼ニ乘リカケル

副詞ニ用テ時、*open*, ノ反對ニテ鎖閉ノ

義ヲ徴ス

de deur is toe.

戸カ閉テアル

又組立ニ於テ用テ

op den koop toe. 買物ノ添ニシテ

op den koop toe. 同上

又人ヲ励メテ義ヲ徴ス

toe, jongens! toe! 氣ヲ付マ若者ヲ

又 *er op toe*, ヲ *daart*, ノ代リニ用テ

hij speelt er maar op toe.

彼、只遊ビクニテ居ル

toen, ニ副詞接続詞ニ用テ副詞時、*te dien tijd*, ノ

義ナリ

toen derberg ik mijne schuld niet meer.

其時最早予が罪ヲ洗ニカケル

ik was toen nog kind.

其時予、ニマダ小兒テアリ

接続詞時、*toen*, ノ義ナリ

toen ik nog een kind was.

予が小兒テアリノ時分ニ

又 *teu tijd*, ヲ加フルナリ

toen ter tijd. 其頃ニ

tot, 接続詞ニ、naar, bij, aan, over, 等ノ意
ニ用ユ

第一 naar, 一意ニ用ユル例

tot huis gaan, 家ノ方ニ行ク

gick tot iemand wenden,

己ノ方或人ノ方ニ向ケル

gick tot iemand begeren,

或人ノ方ニ趣ク

iemand tot gick trekken,

人ヲ自分ノ方ニ引寄スル

第二 bij, 一意ニ用ユル例

tot iemand in zijn huis gaan,

或人ト共ニ彼ノ家ニ行ク

hij kwam tot mij.

彼ガ吾ガ側ニ来リシ

第三 aan, 一意ニ用ユル例

aan huis tot huis rondloopen.

家カニ家ニシテ廻ル

van deur tot deur bedelen.

一軒々々ニ配當スル

dan top tot teen, 頭カニ足ノ先迄

弟 over, 一意ニ用ユル例

van woorden kalam tot tot slagen.

言カニ去暮カニテ打擲ニ及ビシ

tot inker komen,

悔ヒ愧ツル

tot sich selven komen,

吾カ身ノ上ニ來ル

tot dermogen geraaken, 勢ツツ

右其大法也其他種々ノ用例ヲ尤ニ記ス

tot stand geraaken, 保ツ

tot iets bijdraagen, 手傳フ

tot iemand spreeken, 人ニ語ラズル

tot god bidden, 神ヲ侍ム

tot vijand hebben, 敵ヲモツ

tot vriend hebben, 朋友ヲ保ツ

tot geeseling onnissen,

鞭打ノ罪ニ渡ス

tot int best, 汝ノ為ニ此ノ様ニ

tot niets delgen, 何ノ益ニタノ

tot int doordel, 汝ノ益ニ此ノ様ニ

tot zijn verdelf, 汝ノ不幸ノ為ニ

tot ieders dienst, 汝ノ要用ノ為ニ

tot kieker kroonen, 即位スル

tot dorst sich ophepen, 自立スル

又 aan, hier, 加ヘテアリ

ik bragt hem tot aan zijn huis.

予彼ヲ彼ノ家ニ送リ

tot hier, 其所ニ送

tot hier toe, 同上

tot hier een toe, 同上

tot den nacht toe, 夜ニ送

又 dat, 上結付テアリ

tot dat hij wederkomt. 彼ノ歸ル迄

又 tot, カリニ至 tot dat, 意ニ用スル

アリ

troumens, 接続詞ニ又 in der maerheid, 義

ヲ徴ス元來, 三拾六

troumens, ik verlang niets meer

實ニ予何ニモヲ好マヌ

tusschen, 接続詞ニ又時或, 場所ヲ徴ス

tusschen mijn veertige en vijftige

jaar kwam mij dat alles over.

吾ガ四十歳ト五十歳トノ間ニ

此諸事ガ出来タ

er viel tusschen beide iets over.

其間ニ事ガ出来タ

tusschen (keestrijdende) vjanden (leegen).

敵味方ノ間ニ飛ビ入リ

或, middelmatig, 義ヲ徴ス

leeft hij u wel behandeld. 3 200 wat

tusschen beide. 彼ガ汝ヲ善クモテ

トタタキテ程ヨリモテトタ

tusschen beide spreken,

申之入之入

tusschen beide komen,

的當之。相應之

又 door, komen, in, uit, weg, 等ヲ加テ
用之入之入

ik ging er tusschen door. 我其間之
通リ行ク
bean is een pad daar tusschen he,
nen. 汝其間之入道ヲ作
mij drongen er tusschen in.

我等が其間之入之入

het sprong er tusschen uit.

其ノ物が其間之飛出ク

hoe kom ik hier tusschen weg?

ト之ヲ我其間之歸リ來ク

tusschen is en mij, 手ト汝トノ間

het blijft tusschen is en mij.

其ノ後、手ト汝トノ間之他ノ知ク

tusschen licht en donker, 晨昏

tusschen mal en dwaas. 乱之

hij is niet gek, maar loo met tuis,

schen mal en dwaas. 彼ノ馬鹿之入之入

之入之手ト之ノ乱之入之入

tusschen twee dieren geraken,

雙方カノ糞之入之入

tusschen twee stelen in de asch gaan

kitten. 雙方カノ混雜ニ由リテ若ク

ス之

U.

dit, 前詞ニシテ場所ノ周圍ニ物が存在スル
トテ頭ハス

hij is dit de stad.

彼ノ町カラ出テ居ル

dit den weg, 道分ラシクテ
het is reeds dit den oog.

其ノ目ニモ見ヘテ

dit het gebruik zijn, 用テラヘテ
dit de mode, 同上

het liep dit den pot.

其ノ物カ器カラニホヘテ

en biggelde een bloed den troonen dit
haren oog. 彼ノ眼カラ涙ガ流

ヘテ

ga dit mijn oog.

其ノ眼ニカヘテ様ニセヨ

ga dit mijn geligt. 同上

het was mij reeds dit gedachten.

其ノ事ノ最早我ニ考ヘテ

U

下
世

het oors uit geheugen. 忘却ニテ
iemand uit Frankrijk,

「フランス」産ノ人

ijker uit Sweden,

「スウェーデン」産ノ鉄

er spruit reeds gras uit den grond.

地カラ草木が芽出セシ

又物ノ原因ヲ徴ス

uit liefde, 好キ心テ

uit gewoonte, 常習テ

uit zich zelven, 獨リテ

又物ノ成立ニタル部分ヲ示ス

de mensch bestaat uit ziel en lig,

chaam. 人ノ魂魄カラ出来テ

ラル

又事物ノ發明ニ付テ用ユ

ik weet het uit ondervinding,

予ノ其ノ経験ヲ知ツタ

men bemerkte het uit haar gelaat.

人が其ノ事ヲ彼顔色ヲ知ツタ

gij kunt dit wijzen teon mel hooren,

dat hij onschuld is. 彼ノ罪ナキト

スルヲ彼ノ声色ヲ以テ知ツタ

又諺ヲニ於テ用ユ

uit den klauw kent men den leeuw.

爪ヲ見テ獅子ナルヲ知ル

種々ノ模様ヲ人ノ成立ヲ

又物ヲ引離ス意ヲ示ス

hij nam het uit schotel

彼が其ノヲ鉢カラ取ツタ

ik heb mijnen arm uit het lid getrukt.

予ノ腕ノ關節ヲ脱シタ

又物ノ範圍中ニ於テノ動作ヲ徴ス

uit het venster springen kijken,

窓カラ飛びテ見ル

de opregtheid zelve spreekt uit zijnen

mond. 廉直ナルは彼ノ口カラ知ル

uit twee monden spreken,

二口カラ語ルニシテ一ノ意

door iemand uit den weg gaan,

人ヲ避ル

Rich uit den adem loopen,

急歩ス

uit alle magt, カノ及フヤケ

uit der mate, 非常

ik ben gansch uit mijne schik.

予ノ悦ムニ云

uit den harten grond, 心底カラ

uit de keel schreeuwen, 大ニ啼ク

uit zijne oogen kijken, 注意ニ見

uit de school klappen,

朋友ノ事ニ起ツタ事ヲ人ニ告グ

又時トシテ、後トニ置クアリ

de gekontheit blinkt hem de oogen uit.

彼男ノ健康ナリガ目ニ現

テラル

de brandkijn stank haer de keel uit

彼女ノ咽カラ焼酎ノ臭ガス

hij gaat het huis uit.

彼が家カラ出テ行ク

hij gaat het land uit.

彼が國カラ出テ行ク

den, 前詞ニテ其用法甚多ト云々九例ス

第一實名詞ノ前ニ物主代名詞ヲ置ク

時、此ノ前詞ヲ以テ格ノ代リヲ爲ス

het is een vriend den mijnen man.

夫ノ友テアル女ノ語

第二實名詞ノ前ニ來シテ高處ヨリニ

テ低處ヘノ運動ヲ徵ス

zij zag den borden naar beneden

彼が上カラ下ノ方ヲ見ニ

hij klom den het dak.

彼が屋根カラ降りニ

den den hemel neder gedaald,

天カラ降り

iemand van eenen toren toeroepen,

人ヲ塔カラ呼フ

den een paard met iemand spreken,

馬上カラ人ト話ス

den den ogen vallen, 車カラ落ル

er valt mij een steen den het hart.

石が心カラ落ル憂ヲ解ク

第三場所ヲ顛ハス實名詞が運動ニ付

テ現ル時、此ノ前詞ヲ前ニ置ク

den een tafel eten, 卓カラ食フ

den hoed den het hoofd nemen,

帽子ヲ頭カラ取ル帽子ヲ脱ク

rook ging op den Rijnse rivier.

煙が鼻カラ立テ登ル

第四固定ニテ動カヌ者トシタル實名

詞ノ前ニ置ク時、即チ

derrijder is den het duur.

火カラ避ケヨ

gaat gij den huis?

汝ノ家カラ出テ行ク乎

hij ontdekte zijne ogen den ons naar

den anderen kant. 彼が己ノ目ヲ予

カラ他人ノ方ヘ見廻ス

den land steken, 出帆スル

第五物ノ動靜ニツイテ時或ニ場所中心

ヲ現ハス爲ニ此ノ前詞ヲ用ユ

der den hier, 此處カニ遙ニ

dijf uren dan och meterdam,

「ア」ス「テ」ル「タ」ム「カ」ラ「五」時

dan den morgen tot den avond,

晨カニ宵マテ

第六前條ノ場ニ於テ「ヤ」ヲ加ス「ア」

dan gisteren af, 昨日カニ

第七「aan」ヲ加ク或「af aan」ヲ加ス「ア」

dan stonden aan, 直ニ

dan heden af aan, 今日カニ

然レハ多ク「ニ」字ヲ辭用シテ「三」字ヲ疊ス

aan, 及 af, 一部ヲ見ルニ

第八「dan dat」ヲ「dan den tijd af」代リニ

用ス「ア」

die mij geleedt heeft, dan dat ik was,

tot op dezen dag.

其ハ「予」が生レ「ニ」時カニ今日ニ

予ヲ養フ「タ」所ノ者也

dan dat hij opging,

彼が登リ「ニ」時カニ

第九遠離スル者ニ此ノ前詞ノ後ニ置ク

den iemand gevallen, 人ヲ見限ル

den het pad der deugd aemijken,

徳ノ道カニ遠キカニ

den d'roed berijden, 心カニ免カニ

第十物ノ生レ「ル」場所ヲ頭ニ實名詞ノ前ニ置ク

mannen van Jeruzalem,

「セ」リ「カ」サ「ル」男

hij is van het land.

彼男「其國」者ニ

第十一時ヲ頭ニ實名詞ノ前ニ置ク

mijn den het vorige jaar,

昨年ノ酒

mij zijn den gisteren.

我等が昨日ノ者ニ

de arbeid van heden 今日ノ職業

第十二物ガ榮「リ」来レ「ル」時ノ間ニ置ク

dan den komen was ik bij hem.

予ニ夏カニ彼ノ處ニ「ア」リ

dan den avond komt hij hier.

彼カ膏之カニ此處ニ來ニ居ニ
ik heb het u van te voren gezegd.

予、其言ヲ汝ニ以前カニ云フ

第十三物ノ質ヲ現ス

een beker van goud, 金ノ盃

een kluis van steen, 石ノ家

een rok van laken, 羅沙ノ上衣

第十四物ノ形状ヲ現ス

het is van een donkere kleur.

其カ暗黒色ノ者ニ

een mensch van beste hart,

善心ノ人

een diamant van groote waarde,

大ニ價トシテ之ニ石

een man van verstand, 才智ノ男

eene zaak van genight, 大切ノ事

第十五物ノ大ニ或、重ニ或、年數ヲ顯ス

zijn van dertig jaaren, 三十年ノ酒

een kind van zes maanden,

六ヶ月ノ兒

een koe van zestien honderd pond,

七百六十斤ノ牛

een schip van drie honderd ton,

三百斤ノ積ニ船

第十六物ノ形状ヲ詳ニカス

rom van nevel, 鼻ノ曲リタル

schoon van gelaat, 顔ノ美シキ

blank van kleur, 色ノ白キ

font van vederen, 羽ノ斑ニタル

stellig van haar, 髪ノ柔シキ

klein van gestalte, 形ノ小キ

第十七物ノ動詞ニテ兩ノ血格ヲ持ツ時、

以此ノ前詞ヲ持ツ

ik ken hem van aangezicht.

予、彼ノ顔ヲ知

god van gansch harte lief hebben,

神ヲ全心カニ愛ス

第十八物ノ談話及事ノ目的ヲ顯ス

waar spreekt gij van.

汝、何ヲ語ス乎

weet ik niet of het jij dan mij?

洪、予、如何、九思事ヲ知予
hij hoort deel dan kinderen.

彼、其、思、之、多、ク、條、心、變
wat denkt jij daar dan?

洪、其、之、如何考、予
ik kan er niet dan oordeelen.

予、其、之、考、得、又
第十九物、原由、顯、之、時、om, door,
legend, 考、意、十、

hij doet het dan oordeel.

彼、其、之、考、逸、之、又
ik beg dan schrik.

予、驚、之、為、震、
hij kon er niet dan slapen.

彼、其、之、考、為、眠、得、又
dan het duin vertoerd,

火、由、之、費、又、之、燒、失、之、
het geneest dan kelf,

其、病、之、自然、之、治、之、

de psalmen van david,

「ハ、ロ、ト」ノ、經、經、「ハ、ロ、ト」ノ、作、リ、

第二十物、一部分ヲ顯、

een van ons, 我等中、一人

de beste van allen, 衆人、中、之、善、人

een stukje van eenen appel,

林檎、一、

een teugje van dien dronk,

此、飲、物、一、口

第二十一人、執、之、所、物、示、

het et van zijne bete, ende dronk

van zijnen beker. 其、之、一、口、食、之、

然、之、大、盃、之、飲、之、食、大、飲、之、

ik hoorde niets van dat alles.

予、此、諸、事、之、何、聞、之、

其他般々、用例ヲ舉、

den geslachte tot geslacht, 親戚中

den eeuw tot eeuw, 古今

den jaar tot jaar, 年々

den dag tot dag, 日々

van uur tot uur,	毎時
van land tot land,	國毎ニ
van plaats tot plaats,	處毎ニ
van huis tot huis,	家毎ニ
van deur tot deur,	戸毎ニ
van beneden,	下ヨリ
van boven,	上ヨリ
van buiten,	外ヨリ
van binnen,	内ヨリ
van achteren,	後ヨリ
van voren,	前ノ方ヨリ
van ter zijde,	脇ノ方カラ
van verre,	遠方ヨリ
van nabij,	側ヨリ
van rondom,	周圍ヨリ
van doen,	要用ニ
van dezen kant,	此邊カラ
van dien kant,	同上
van alom,	此处彼処カラ
van deeg, (leden)	

van weg, (aangaande, noemens, uit
loof van)

dermits, 接続詞ニテ上文ノ意ヲ詳
説スル爲ニ用ユ

hij blijft weg, dermits het weder zoo
ongemakkelijk is. 天氣が惡クアル故ニ
彼が來ラヌ

又文章ヲ上下ニ置キカヘテ用ユルニ
dermits hij wegbleeft, ga ik uit
彼が來ラヌ故ニ子が出テ行ク

又 dermits, 卜書スルニ用ユ

dermits hij was berücht van schade,
hij zijt. 彼ノ惡シキ仕業ニ答ヘテ
得ニ故ニ

又教導書ニ於テ前詞ニ用ユ

hij zal in het verborgen eten, der,
mits gebrek van alles.

彼ノ諸事ノ缺ニヨリテ隱ニ食フ

アニア 食カラ盗ニ食スルト云フ

Door, 前詞及副詞ナリ先ツ前詞ノ用法ヲ挙ク

第一兩物相拘テ一物過テ去ル義ヲ示ス

die door mij dan sinds gerdeest

zijn. 我ニ以前ニ有ツテ所ノ人々

die door eenige jaren gerdeest is.

其ニ三年前ニ有ツテ所ノ

dat ouderdom lang door den tijd,

其男、時前ニ長シテ凡ノ年ヲ長シテ

第二場所ニ於テ物ノ進行ヲ示ス

ik ging door de deur.

予ノ前ニ行ク

ik zal het u al klaar door oog,

en stellen. 予諸事ヲ分明ニ示シ

目前ニ現ハスルヲ

keede kies door oorlooge en getaan.

軍ニ災ノ起ラヌ前ニ和睦スル

第三物ヲ撰出スル義ヲ示ス

deze door geene kieren,

此ノ人ヲ彼ノ人ヨリヨリトスル

第三彼は相易ク凡ノ義ヲ徴ス

iemand door zich prediken,

人ヲ自分ノ代リニ説法サセル

indien een door alle gestorven is,

zal dan alle gestorven zijn.

若シ一人ガ衆人ノ代リニ死タナラズ

衆人ガ死タナラズ

ik zal door hem betalen.

予彼ノ代リニ報エルヲ

worden niet dijs midskens door twee

penningkens. ヌツノ雀ニツノ銅

錢ニ買ハヌ

hoe veel moet ik daarvoor mel betu,

len? 予其ノ代リニ何程報ヒテ

ナラヌ乎

door het kost schreeden,

食物ノ代リニ書ク

第四臆断ヲ示ス

hij geeft zich door eenen toekenaar

uit. 彼、自分ヲ好術者ト見セカケラレ

hij menscht nog door eene schoon-
heid gehouden te worden. 彼、其ノ父

華義ナトセラル、一ヲ希フテ居ル

men krijgt hem uit door eenen der

人カ彼ノ馬鹿者ト沙汰スル

hij wordt door den gek gehouden.

彼、馬鹿トセラル、

ik wil het door waarheid gehouden.

予、其ノ事ヲ實事ト爲シテ居ル

ik geloof het door vast.

予、其事ヲ確ト信シテ居ル

valsche munt door goed louten door,

geen. 假金ヲ真金トシテ通ス

door gek loopen,

馬鹿トシテ通ル

door geleerd van gelien worden,

學者ト見テスル、

第五節、物体ヲ現ス

door den toekomst loeft,

未來ヲ氣付ル

door het hoofd stooten, 頭ヲ打ツ

ik bidde door haar,

予、彼ノヲ頼ミテ

ik bidde niet door de wereld.

予、世ノ中ヲ頼ニ爲シテ居ル

door het lot van kinds en kindskindes,

een beten),

子孫ノ運ヲ震シ恐レテ居ル

又 om, 一義ニ用ユ

het oog der vaderen, dat door de

kinderen maakt,

父、子ノ爲メニヨク氣付ク

iets door zich houden,

事ヲ我カ爲メニスル

door zijnen vrienden wat doen,

信友ノ爲メニ事ヲ爲ス

dat is eenen maarschlooting door

w. 其ノ故ノ爲メ異見テスル

又 tegen, 一意ニ用ユ

een middel door de koorts,

熱病ノ藥

balsem door alle menden,

諸疢ノ藥

die dal door zijne garmischep staan. 3

誰カ烈ニキ怒リニ楯シキ乎

dit schein het eenige middel door de

doed. 其ノ藥ニ死ヲ防ク妙藥ト見

ル

dat deugd niet door mij,

其ノ事ガ爲ニ益ニタヌ

het is geen drank door ons.

其ノ我等ノ飲料ニナラズ

zijne ooren door zijne vrienden stop,

pen, 朋友ノ聲見ヲキカヌ

zijne hart door vrienden toesluiten,

己ノ心ヲ信友ニホ明サヌ

副詞ノ用例九ノ如シ

het kind viel door uit het venster.

小兒カ窓カラノ前ニ落タ

hij moont door, en ik achter, op

het liid. 彼ノ家ノ前ニ住ニ我ノ後

ニ住ニテラニ

hij stond door, aan de deur

彼ノ戸ノ前ニ立テラニ

doorbij, 副詞及接続詞ニ用ユ副詞ニ用ユ

時ノ物ニ近ク意ヲ做ス

als ik nu bij u doorbij ging lag

ik u. 我汝ノ側ニ近ク行キノ時

汝ヲ見タ

het schip dat mij doorbij seilen, lag

door anker. 我等カ舟近キノ船カ

錨ヲラセニ

又過去ノ意ヲ示ス

die heugde, die traekheid is doorbij.

此ノ樂々意カ過去タ

de luer is lang doorbij, die mij be,

scheiden. 我等が限々時、最早長

〆過々

又教道書言校、(verdrijnen), 代リニ用エ
als een voorbijgaande schaadert,

影ノ消エルが如ク

hemel en earde zullen voorbijgaan.

天地、消失セルテアコフ

又物相近ツトテ忽過去ルノ義ヲ
徴ス

ik dacht, dat hij hier komen zou,
maar hij gaan voorbij

彼、此處(來ルテ有ツナドモ

直クニ行過ルト我、思フテ云

zeg den schooier, dat hij voorbij

ga. 汝ニ食ニ過去ト云ク

rijkt gij er dan, en voorbij gaat.

汝其所ヲ避ケテ過去

前詞ニ用エル時モ亦相近ツク意ヲ徴ス
de postwagen kaart mijn huis
dagelijks voorbij.

飛脚車が日々各家ノ側ヲ通ル

hij vloog voorbij mijn hoofd.

彼、我が頭ノ邊ヲ飛ビ

ik ging zijn huis voorbij.

我、彼ノ家ノ邊ヲ通行セ

又事ニ代リ用エ

nij zullen dat met stilankigen voorbij

gaan. 我等其ノラキニ過ルテ

アコフ

in het voorbij gaan, 通リガク

zijne schoolmeesters voorbij leeren.

學問仲間ヨリ上達スル

iemand voorbij gaan, 人ニ越ケテ居

doorbij spoeden, カドニ

doorbij strekken, 延ニス

doorbij kloeyen, 流リ行ク

dooruit, 二副詞及接続詞ナリ副詞ニ用ユル時、
物ニ先ダツノ意或、物ノ向フ方ヲ示ス
hij ging dooruit.

彼ニ先ニ行々
dooruit rijden, 前向ニ乗ル
het diel dooruit.

其ノ前カラ落々
dooruit loopen, 前向ニ歩ム
hij kwam eens dooruit kijken,

彼ガ一ノ前カラ見ニ来リ
時ヲ徴スルニ dooruit, ノ義ナリ
ik zag het reeds dooruit.

我其事ヲ以前ニ見々
dooruit betalen, 前報スル
又尤ノ如キ用法ナリ

dooruit gaan, 一カドル
die zaak gaat niet dooruit.

其事ノ一カドラス
iemand dooruit loopen,

人ニカミハズ事ヲ性急ニスル

前詞ニ用ユル一アリ然ル時亦物ノ向フ
方ヲ示ス但 dooruit, フ分ツテ用ユ
hij kijkt door uit het huis.

彼ノ家ノ前カラ見々

W.

maareom, 副詞及接続詞ナリ副詞ニ用ユル

尤ノ如シ

maareom hebt gij dat gedaan. 何故ニ其ヲ

接続詞ニ用ユル時尤ノ如シ

ik weet niet, maareom hij niet komt.

我ノ何故ニ彼ガ來ヌ乎ヲ知ラヌ

gij zult mij vragen, maareom ik het doe.

汝ガ予ニ何故ニ其ノヲ予ガ爲

ス乎ヲ問フゾアリ

hij was dronken, maareom ik hem niet

wilde spreken.

彼ガ酔テアリシ其故ニ我ノ彼ニ

話シテ思ハヌ所ナリ

又男性或中性ノ實名詞トシテ用ユルアリ

als dan zou men hem den eigentelijken

maareom slijmer beroeping openbaren.

然ルニキハ人ガ己ノ職業ノ元來ノ認

ラズナリ

het maareom was eerlijk. 何故ガ正シク

wanneer, 副詞或、接続詞ニ用ユ副詞ニ用

ル時、to melken tijde, 義ナリ

wanneer rijt gij er gemaak?

汝、其處ニイツ居タ乎

接続詞、用例尤、如シ

zoo dikwijls, 義ニ用ユル時、即

wanneer ik u zie, moet ik altoos

lagchen. 我、汝ヲ見ル度毎トニ笑、

子、ナラヌ

ik zal het doen, wanneer ik zal

oordeelen het noodig te zijn.

予、其、ラ此處ニソト思、度

毎ニ爲ステ、アラフ

laat hij komen, wanneer hij wil.

彼、好、時ニ何時ナリ来、ルニ

in geval, 義ニ用ユル時、即

het regende wanneer hij in de stad

inkamen. 吾等が市中ニ来リ、時ニ

雨が降リタ

wanneer hij de noodige middelen gebruikt

had, legde hij nog!

彼、的、中、業ヲ用、タリキ時ニ、

彼、カ、タ、活、ラ、居、タ、モ、ア、ラフ

want, 接続詞ニシテ *vermits, naardien*, ニ同シ

wege, tegen, 前詞ニシテ常ニ *van*, ヲ副、テ、實

名詞ノ前或、後ニ列ス

van rijmont tegen, 彼ノ方ヨリ

van mijnent tegen, 我が方ヨリ

van wege die zaak, 此ノ事ヨリ

van konings wege, 王ヨリ

tegens, 前詞ナリ *uit hoofd, van*, 義ニ用ユル時

即

megens dat bedrijf kan ik hem niet achen,
ten. 此ノ仕業カヲシテ我、彼ノヲ
善ト思ハヌ

aangaande, ノ義ヲ散スル則

hij sprak mij megens die zaak.

彼、我ニ此事ニ付テ話セシ

het verhaal megens het gevecht dat er is
doorgesallen.

彼處ニ起テ戦ニ付テノ説話

roekendaal is dermatekelijk megens de jon,
ten en gezigten.

コトセニタリ^此泉水及心風景ニ

由テ面白クセル

又俗語ニ於テ此字ノ前ニ *van,* ヲ置ク

van megens die zaak,

此ノ事ニツイテ

men, ニ *manneer,* ノ根原詞ニテ義亦同シ故ニ

men, ト書スルアリ

men in de see de baren klozen.

海中ニ逆浪カ衝キ當ル時ニ

尚 *manneer,* ヲ参考スルニ實名詞ニモ
亦此ノ字アリ混ス可カラズ

meeshalve, ニ *almeatom,* *om welke reden,* ノ義ニ

ニテ *me,* ト *halve,* ヲリ成立シタル接続詞

ナ此ノ *me,* ニ古字ニニテ *mie,* ノ義ナリ猶

deeshalve, ノ *die,* ト *halve,* トヨリ成立セルガ

知之

meeshalve ik hem noorkield, enz.

其故ニ我、彼ニニト云フ

ト云フヲ聞セタ

又前條ノ意ニテ時トニテ、 *meestege,* ヲ

用ユルトアリ *meestege,* ニ *deestege,* ト同シキ

者ナリ

Z.
Zonder, 二前詞十一

Zonder voorzaak, 辭十一二

Zonder moeite, 勞折十一二

Zonder twijfel, 疑十一二

Zonder u zal het leren door mij gee,
ne maarde hebben.

汝十二、生活カ予ニ直ク々無ク

又接続詞ト用ユルアリ

ik zal hem de zaak eenvoudig noor,
stellen, Zonder van die andere omstan,
digheden te spreken.

我ニ彼ニ他ノ形状ニ付テ語スルニ

更テ簡易ニスルニステアリ

又 dat, ヲ加フルアリ

sonder dat er iemand op let.

人か其上に氣付かニ

又他詞ト組立テ byzonder, 意ニ用テ

afzonderen, 引分ケル

titzonderen, 引除ケル

inzonderheid, 別ニテ

Soo, 前詞及ニ接続詞ニ用テ副詞トシテ用テ時

以前ノ事ヲ指示ス

Soo moet het niet gaan

尤様ニ其妻ガ行カナク

Soo lieke (vriendin)! gij stedeacht mij

meesterlijk. 尤様ニ愛ニキ女友ヨ汝

予ヲ工ニ防キ護ル

Soo had ik het niet gemeend.

予其ノ事ヲ尤様ニ思ハナク

ik had wel gedacht, dat het einde,

lijke Soo komen zou.

其ノ事ニ終ニ尤様ニナルヲ予ノ事ヲ

予ニク考ヘタ

又疑問詞トシテ用テ「ア」

hij heeft mijne dochter dan op de spraak
willen brengen. mel zoo. heeft hij dat
gekegd.

又親睦ノ書キ方ニ於テ疑ニ規ニ爲ニ用テ

het is nu zoo; wat kan het helpen.

友ガ叔疑ニ何ガ其ヲ助ルテ予

hoe maekt hij het thans, zoo zoo.

彼ニ當時事ヲ如何爲ス程ニ爲ス

又前條ノ書キ方ニ於テ事ヲ考ヘル

爲ニ zoo met, 用テ

Sal zij van die ziekte geheel hersteld

worden. dat is zoo met; maarschijn,

lijke zullen de gevolgen daarvan haar

nog lang, en misschien altoos, bijbleven.

彼ガ此ノ病カラ全ク快復スルテ有

テ予其ノ事ト尤様ニ其ノ病ガ彼ニマダ永ク

残テ居ルコトヲ追モ治シテモナク

又常語ニ於テ *zoo een*, *zoalk een*, 義用

hebt gij mij door zoo een overgriep dat,

baar gehouden? 汝予ヲイ様ト過テ

受クイ様ニシタ乎

又親睦ノ書キ方ニ於テ他ノ詞ノ前ニ

加フルト虫モ別ニ意味ナシ

gij hebt zoo geheel geen ongeluk.

汝全ク不幸ニナシ

zoo naauwkeurig heb ik er juist niet

opgelet. 予其ノ更テ細密ニ察付テ

zoo terstond kan ik niet komen.

予直ニ來リ得ヌ

hij spreekt zoo tamelijk fransk.

彼ノ程ヨク「フ」ス「語」ヲ「カ」

又 *dat*, *zo* 加ル「ア」リ

ik ben zoo moede, dat ik niet moet

rusten. 今ト休息モ子「ナ」ヲ又ホド予、

疲「タ」

gij loopt zoo schielijk, dat ik u niet

volgen kan. 予跡ヲ追テ行ク「出

來「テ」程汝急歩ス

又 *zoo*, 義ニ用テ

ik zal zoo schielijk niet terug komen.

予甚ク速ニ歸リ得ヌ

又比較テ現「ス」爲ニ *als*, *zo* 加テ用テ「

「ア」リ

zoo helder als de zon.

太陽ノ輝リニ明カナル

又 *zoo*, *zo* 除キ *als*, *zo* 用テ「ア」

Schoon, als godin der liefde,

意神ノ通りニ姿ニキ

又 *als*, *zo* 除キ「ア」

zoo ik kan, zal ik komen.

予「ナ」タテ來ル「テ」

zoo hoog de hemel is boven de aarde.

天ガ高ク通りニ地ノ上ニス

zoo meester zoo knecht,

又副詞トシテ過去及ビ未來ノ時ヲ現

「ス」爲ニ用テ

ik zal zoo meden komen.

予直ニ歸リ來ルテ云フ

*hij is zoo uitgegaan. 彼今先ニ出行ク
接続詞トシテ用ル時、(indien), (wan),
neer), (義ナ)*

*zoo god met ons is, wie zal tegen
ons zijn. 我等神ヲアツタナシク誰ク*

我等ニタカフ乎

*zoo ik hem wel ken, is hij een
man, (ken men alles (vertrouwen) ken).*

我彼ヲ知リタシク彼ノ衆人ガ萬事

ヲ任セラシムル男ナリ

ik zal het doen, zoo gij het begeert.

汝其ノ事ヲ好ムナシク予其ノ事ヲ爲シ

又以前ノ文章ノ続クニ

zoo is het niet meer. 5

然ニ其ノ事ノ實ナシ乎

*nademaal ik op zijn brief niet ge,
antwoord had, zoo kon hij hem ligte,
hijk inbeelden, dat.*

我彼ノ書状ニ返答セシメ故ニ其

所テ彼ノ事ト云フニ

*derstaan hebbende, dat ik mijn geringe
dienst dan nooden heb, zoo neem ik
de vrijheid dan bij u te dectoonen.*

若ノ僅ノ勤メガ汝ニ用テラシム

ヲ知タシク汝ノ側ニ行クニ憚ラズ

又 echter, erkentel, 代ニ用テ toek, 上配合

*schoon een geest geenen plaats beslaat,
zoo berijnt hij zich toek ergens.*

神ノ場所ヲ取ラヌ者トシテ力ニ急

度其ノ所ニ居ル

*al blijte hij tegen dat stutelijk, zoo
zou het ongetwijfeld toek doortgang heb,
ben. 彼ノ此ノ縁組ヲ嫌ムラ居ルニ急*

度其ノ事ヲ爲シヨクニナシテ云フ

又 schoon, alhoentel, 代ニ用テ

*ik kan mij, zoo oud ik ben, nog
wel met kindeljk spel dermaken.*

年ノ長ニ居ルニ比我ニテ小兒

ヲシテ遊ヲ爲シテ樂ムル

安政六巳未歲新刻

附錄追刻

書林

江戸日本橋通二丁目

山城屋

佐兵衛

大坂心齋橋安堂寺町

秋田屋

太右衛門

同 榎檀木橋辻及太郎町

河内屋

新次郎

京 寺町通松原下所

勝村

治右衛門

同 二條通新馬場東

若山屋

茂助

又前條ノ意ニテ也、如クハ

zoo arm als ik, zow ik mijn stuk brood
toch met zulke eenen ellendigen deelen.

予カ三ニ會テモ六ノ上ノ定ノ難

彼人ト共々ニ分テテ

又 gelijk, gelijk als, 一歳ニ用テ

de kerkel zal zoo ik hoor, dat jaar
nog in holland komen.

吾カ聞ク通リテ王カニ今年

来ルニ

zoo men zegt. 人カニ通リテ

